

Monumentnummer*: 520011

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 18 december 2001
Kadaster deel/nr 82633/153

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Oosterhout Oosterhout Noord-Brabant

Locatiennaam Locatieomschrijving
Oosterhout Nieuwe Bouwlingstraat 37

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Oosterhout S 4905

Omschrijving**

Inleiding.

Aan het einde van het middenpad bevindt zich het GRAFMONUMENT van Martinus Wijnaendts van Stein, ontworpen in 1875 in Neo-Renaissance stijl.

Martinus Wijnaendts werd in 1786 in Breda gedoopt als onwettige zoon van een luitenant der cavalerie. Aanvankelijk bracht hij het niet verder dan tuinmansleerling, maar nadat hij lezen en schrijven had geleerd ging hij regelmatig bij de dames Falaiseau, ongehuwde dochters van de overleden generaal der cavalerie Joseph Falaiseau, de krant voorlezen. Deze schatrijke dames maakten Martinus tot hun enige erfgenaam. Na hun dood trouwde Martinus Wijnaendts in 1825 met Jacoba Anna Margaretha van Gils uit Oosterhout. Het recht om de naam 'Heer Wijnaendts van Stein' te voeren ontleende hij aan de aankoop van de ambachtsheerlijkheid Stein en Willens. Na zijn overlijden in 1873 liet hij zijn gehele vermogen na aan protestantse filantropische instellingen, ondermeer zijn eigen 'Heer Wijnaendts van Stein's Fundatie', het oudste bejaardenhuis in Breda. Aan de hervormde gemeente te Oosterhout schonk hij het vruchtgebruik van een stuk grond in Dongen. Daaraan was wel de voorwaarde verbonden dat de hervormde gemeente zou zorgen voor het onderhoud van zijn grafmonument.

Omschrijving.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Bakstenen grafmonument in halfsteens metselwerk, omgeven door een smeedijzeren puntspijlenhek met tweevleugelig poortje. Het beslaat een rechthoekige plattegrond en heeft een met hardstenen platen afgedekt zadeldak met licht overstek. Omlopende plint. Overhoekse pijlers met dekplaten evenals de einden van de opstaande geprofileerde noklijn bekroond met bollen. In de dekplaten familiewapens met inscripties: 'RUSTPLAATS VAN DEN WEL EDELEN HEER / M. WIJNAENDTS / AMBACHTS HEER VAN DEN LANDE VAN STEIN WILLENS / VRIJHOEF EN KALVERENBROEK / GEBOREN TE BREDA DEN 25 SEPTEMBER 1786 / OVERLEDEN TE MAARSEVEEN 25 JULI 1875' en 'EN ZIJNE ECHTGENOOT VROUWE J.A.M. WIJNAENDTS GEBOREN / VAN GILS / GEBOREN TE OOSTERHOUT 9 JULI 1785 / OVERLEDEN TE MAARSEVEEN 6 MEI 1870'. Noordelijke kopgevel met hardstenen plaat onder een rondbogige rollaag met hardstenen aanzet- en vormstukken. In de plaat een kruis met ingebeitelde, oorspronkelijk vergulde tekst 'EINDE VAN ALLES'. Zuidelijke kopgevel met een kleine vierkante betraliede opening, zijgevels met smeedijzeren sierankers en ingebed siertraliewerk.

Waardering.

Het grafmonument van Martinus Wijnaendts is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling in de grafcultuur van de Nederlands Hervormde Kerk in de tweede helft van de negentiende eeuw. Daarnaast als uitdrukking van een sociale ontwikkeling in relatie tot de regionaal bekende persoon Wijnaendts. Verder vanwege het belang voor de typologische ontwikkeling van grafmonumenten van de sociale bovenklasse. Het object bezit architectuur- en kunsthistorische waarde wegens het ambachtelijk vaardige metselwerk, de detaillering en de verzorgde ornamentiek. Het object heeft tesamen met de ommuring met toegangshek ensemblewaarde als onderdeel van een klein, historisch gegroeid religieus ensemble aan de Nieuwe Bouwlingstraat. Het object is van belang wegens de gaafheid.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafmonument

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument